

kadernotitie “Recreatieve toegankelijkheid in natuur- en watertransities”

Recreatieve toegankelijkheid en recreatieve waarde in natuur- en watertransities
Gemeente Heeze-Leende

Aanleiding:

De gemeente Heeze-Leende heeft de expliciete ambitie om een recreatieve gemeente te zijn. Deze ambitie vormt een belangrijk onderdeel van de identiteit, leefbaarheid en economische positionering van de gemeente. Heeze-Leende kiest voor een evenwichtige ontwikkeling van de gemeente, waarbij woningbouw voor de eigen behoefte en de verwachte bevolkingsontwikkeling mogelijk blijft, maar de gemeente niet inzet op een grootschalige schaa sprong in het kader van de groei van de Brainportregio. Tegelijkertijd wil de gemeente haar landschappelijke kwaliteit, natuurbeleving en recreatieve aantrekkelijkheid behouden en versterken. Tegelijkertijd staat de gemeente voor grote ruimtelijke veranderingen in en rondom de Natura 2000-gebieden: Groote Heide, Leenderbos en Strabrechtse Heide. Binnen deze gebieden lopen diverse trajecten en projecten, waaronder: Gebiedsgerichte aanpakken, natuurherstelmaatregelen, water- en klimaatopgaven, maatregelen ten behoeve van drinkwaterwinning, stikstof- en verdrogingsaanpak. Specifiek leiden maatregelen zoals de voorgenomen vernatting rondom het Huisven en andere natuurherstelmaatregelen mogelijk tot verminderde toegankelijkheid van bestaande wandel- en fietspaden. Tevens wordt vanuit Natura 2000-opgaven gestuurd op vermindering van recreatiedruk. De gemeenteraad van Heeze-Leende onderkent de noodzaak van natuurherstel, biodiversiteitsverbetering, klimaatadaptatie en drinkwaterbescherming, maar stelt tevens vast dat deze ontwikkelingen niet mogen leiden tot een geleidelijke uitholling van de recreatieve functie van de gemeente. Deze kadernotitie geeft richting aan de gemeentelijke inzet in regionale gebiedsprocessen.

2. Doel van deze kadernotitie:

Met deze kadernotitie stelt de gemeenteraad de bestuurlijke uitgangspunten vast voor de inzet van de gemeente bij natuur en watertransities

de notitie heeft als doel:

1. het vastleggen van bestuurlijke uitgangspunten.
2. het bieden van richting aan college en ambtelijke organisatie.
3. het versterken van de gemeentelijke positie in regionale samenwerkingen
4. het borgen van de recreatieve ambitie van Heeze-Leende.
5. het creëren van een consistent afwegingskader bij natuur- en watermaatregelen.
6. Het bevorderen van een uitvoerbare aanpak door recreatieve ambities te verbinden met beschikbare middelen, samenwerking en meekoppelkansen binnen gebiedsprocessen.

3. Visie:

Heeze-Leende is en blijft een recreatieve gemeente. De gemeenteraad beschouwt recreatie, natuurbeleving en landschappelijke toegankelijkheid als wezenlijke publieke waarden die bijdragen aan: leefbaarheid, gezondheid, toeristische economie, identiteit van de gemeente, aantrekkelijkheid van de woonomgeving.

De gemeenteraad ziet natuurherstel en wateropgaven niet als een tegenstelling tot recreatie, maar als ontwikkelingen die, waar mogelijk, gecombineerd dienen te worden met behoud en versterking van recreatieve waarde.

De gemeente onderkent dat natuur- en watertransities gevolgen kunnen hebben voor verschillende functies en gebruikers van het buitengebied. De gemeente zet zich daarom in voor een zorgvuldige integrale afweging, waarbij de recreatieve toegankelijkheid vanuit deze kadernotitie specifiek wordt geborgd.

De gemeenteraad onderkent ook dat het behoud en versterken van recreatieve toegankelijkheid afhankelijk is van de geldende wettelijke kaders, beschikbare financiële middelen en de samenwerking met andere overheden, terreinbeherende organisaties en maatschappelijke partners.

De gemeentelijke ambitie vraagt daarom niet alleen om bestuurlijke uitgangspunten, maar ook om een actieve inzet op het benutten van beschikbare instrumenten, financieringsmogelijkheden en meekoppelkansen binnen natuur-, water- en klimaatprojecten.

4. Bestuurlijke uitgangspunten:

4.1 Recreatie is een volwaardig ruimtelijk belang:

De gemeenteraad stelt als uitgangspunt dat recreatieve toegankelijkheid bij gebiedsprocessen in en rondom Natura 2000-gebieden als een volwaardig maatschappelijk belang wordt meegewogen, naast natuurherstel, biodiversiteit, drinkwaterbescherming, klimaatadaptatie en stikstofreductie.

Natuurgebieden en het omliggende buitengebied dienen voor inwoners en bezoekers zoveel mogelijk beleefbaar, toegankelijk en goed verbonden te blijven. Daarbij gaat het niet alleen om recreatieve routes, maar ook om verbindingen tussen dorpskernen en omliggende gemeenten die van belang zijn voor dagelijks fiets- en wandelverkeer, zoals woon-werk-, school- en voorzieningenroutes.

Bij het wijzigen of vervallen van bestaande routes wordt daarom niet alleen gekeken naar de recreatieve functie, maar ook naar de functie van de route binnen het lokale en regionale netwerk.

4.2 Geen netto verlies aan recreatieve waarde:

De gemeenteraad streeft naar het voorkomen van structureel netto verlies van recreatieve toegankelijkheid.

Wanneer bestaande recreatieve functies verdwijnen of worden beperkt als gevolg van gebiedsmaatregelen, wordt ingezet op:

- compensatie, alternatieve routes
- herinrichting, verlegging van paden
- nieuwe recreatieve voorzieningen.

Bij elk project wordt een overzicht gemaakt van: |

- Welke wandel- en fietsroutes verdwijnen?
- Welke toegankelijkheid verandert?

- Wat betekent dit economisch en maatschappelijk?
- Welke alternatieven zijn mogelijk?
- Welke maatregelen nodig zijn om verlies van recreatieve waarde zoveel mogelijk te voorkomen.

Indien verlies van recreatieve toegankelijkheid als gevolg van natuur-, water- of klimaatmaatregelen onvermijdelijk is, zet de gemeente samen met de betrokken partijen zich in voor passende en uitvoerbare gebiedsgerichte oplossingen en compensatie, rekening houdend met wettelijke mogelijkheden.

4.3 Zonering in plaats van uitsluiting:

De gemeenteraad ondersteunt een aanpak waarbij recreatie wordt gestuurd via zonering. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen: kwetsbare rustgebieden, extensieve recreatiezones, intensief recreatief gebruik aan randen en robuuste gebieden. Volledige uitsluiting van recreatie wordt uitsluitend beschouwd als het laatste redmiddel.

4.4 Toegankelijkheid blijft uitgangspunt:

Natuurgebieden dienen voor inwoners en bezoekers zoveel mogelijk beleefbaar en toegankelijk te blijven.

Wanneer bestaande routes door bijvoorbeeld het herstel van het Groot Huisven of andere natuur- en watermaatregelen verdwijnen of wijzigen, zet de gemeente zich in voor passende oplossingen, zoals:

- verhoogde of klimaatbestendige paden
- vlonderconstructies
- alternatieve verbindingen
- recreatieve overstappunten
- een betere ontsluiting vanuit de dorpskernen.
- versterking van recreatieve netwerken, waaronder wandel-, fiets-, mountainbike-, ruiters- en menroutes.

4.5 Vroegtijdige gemeentelijke invloed:

De gemeente zet in op vroegtijdige betrokkenheid bij gebiedsontwikkelingen. De raad acht het onwenselijk dat recreatieve belangen pas in latere projectfasen worden meegewogen.

De raad acht het onwenselijk dat recreatieve belangen pas worden betrokken nadat de belangrijkste ruimtelijke keuzes reeds zijn gemaakt.

De gemeente zet zich er daarom voor in dat recreatieve toegankelijkheid vanaf de start als volwaardig onderdeel wordt meegenomen bij:

- de analyse van gebiedsopgaven
- het ontwikkelen van scenario's
- het ontwerpen van maatregelen
- de afweging tussen verschillende oplossingen

Door recreatie vroegtijdig mee te nemen, ontstaan meer mogelijkheden om verlies van recreatieve waarde te voorkomen en om meekoppelkansen te benutten.

4.6 Uitvoerbaarheid en samenwerking:

De gemeente zet zich daarom actief in om samen met terreinbeherende organisaties, provincie, waterschap, drinkwaterbedrijven en andere betrokken partijen te zoeken naar uitvoerbare oplossingen.

Daarbij wordt ingezet op:

- het benutten van meekoppelkansen binnen natuur-, water- en klimaatprojecten
- het gezamenlijk realiseren van maatregelen die bijdragen aan meerdere maatschappelijke doelen
- het benutten van provinciale, regionale, nationale en andere subsidiemogelijkheden
- het afstemmen met betrokken partijen over de mogelijkheden voor realisatie en instandhouding van recreatieve infrastructuur.

Wanneer de uitvoering van de gemeentelijke ambitie aanvullende beleidskeuzes of gemeentelijke middelen van de gemeente vraagt, wordt dit tijdig aan de gemeenteraad voorgelegd.

5. Richtinggevende opdracht aan college en ambtelijke organisatie:

De gemeenteraad verzoekt het college om in alle relevante gebiedsprocessen actief uitvoering te geven aan deze kadernotitie. Hieronder vallen onder andere: gebiedsprocessen in en rondom de Groote Heide, trajecten in en rondom de Strabrechtse Heide, ontwikkelingen in het Leenderbos, GGA Grenscorridor, regionale natuur- en waterprogramma's, projecten van Brabant Water en waterschap de Dommel. De inzet van de gemeente omvat ten minste:

A. Recreatieve effectanalyse

Bij ruimtelijke maatregelen wordt actief inzichtelijk gemaakt:

- welke recreatieve functies verdwijnen.
- welke routes veranderen
- welke maatschappelijke en economische effecten optreden.
- welke alternatieven of compensatiemaatregelen mogelijk zijn.

Bijvoorbeeld:

- nieuw vlonderpad
- hoger gelegen route
- alternatieve MTB-/fietsverbinding
- nieuwe dorps-naar-natuur routes
- recreatieve poorten/parkeerlocaties.

B. Meekoppelkansen:

Bij natuur- en watermaatregelen wordt actief gezocht naar mogelijkheden om recreatie te behouden of te versterken.

C. Compensatiebeginsel:

Bij verlies van recreatieve infrastructuur wordt ingezet op gebiedsgerichte compensatie.

D. Bestuurlijke positionering:

Het college brengt de recreatieve ambitie en de door de gemeenteraad vastgestelde uitgangspunten actief in bij regionale overleggen en gebiedsprocessen. Daarbij wordt ingezet op respect voor de gemeentelijke ambities en de door de raad vastgestelde kaders, zodat recreatieve belangen vanaf het begin volwaardig worden meegewogen.

E. Gelijkwaardige betrokkenheid

De gemeente zet zich ervoor in dat recreatieve toegankelijkheid en recreatieve waarde vanaf de start gelijkwaardig worden betrokken bij de afweging van natuur-, water- en klimaatdoelen.

F. Uitvoerbaarheid en financiering

Het college brengt bij relevante gebiedsprocessen niet alleen de gevolgen voor de recreatieve toegankelijkheid in beeld, maar onderzoekt tevens de gevolgen voor de recreatieve waarde van gebieden en netwerken en onderzoekt welke maatregelen uitvoerbaar zijn en op welke wijze deze kunnen worden gefinancierd en beheerd.